

परिजीर्ण *a.* 1 Worn out, faded. -2 Digested.

परिज्ञा 9 U. 1 To be aware of; know, be acquainted with; ऋषभोऽयमिति परिज्ञाय Pt. 1; Ms. 8. 126. -2 To find out, ascertain; सम्यक् परिज्ञाय Pt. 1. -3 To recognise; तपस्विभिः कैश्चित् परिज्ञातोऽस्मि Ś. 2. -4 To observe, perceive.

परिज्ञप्तिः *f.* 1 Conversation, discourse. -2 Recognition; जातायां च परिज्ञप्तौ ज्ञातबन्धुक्षयोऽथ सः Ks. 21. 128.

परिज्ञा, परिज्ञानम् 1 Thorough knowledge, complete acquaintance; यत्ते मम परिज्ञाने कौतुहलमरिदम Mb. 3. 147. 26. -2 Recognition.

परिज्ञातृ *a.* 1 A knower, observer. -2 Wise, intelligent.

परिज्ञेय *a.* 1 To be recognised or ascertained. -2 Comprehensible, conceivable.

परिजम् *a.* Ved. 1 Running or walking round. -2 Omnipresent. -*m.* 1 The moon. -2 Fire.

परिजि *a.* Running round.

परिज्वन् *m.* 1 The moon. -2 Fire. -3 A servant.

परिडीनम् The flight of a bird in circles; see डीन; Mb. 8. 41. 27 (com. परिडीने तु सर्वतः).

परिणम् 1 U. 1 To stoop, bend down (as an elephant to strike with his tusks); विष्के नागः पर्यणसीत् स्व एव Śi. 18. 27. -2 To bend or bow down, be inclined; लज्जापरिणतैः (वदनकमलैः) Bh. 1. 4. -3 To be changed or transformed into, assume the form of (with instr.); लताभावेन परिणतमस्या रूपम् V. 4; 4. 28; क्षीरं जलं वा स्वयमेव दधिहिमभावेन परिणमते Ś. B.; स्रोतोमूर्त्यां भुवि परिणतां रन्तिदेवस्य कीर्तिम् Me. 47. -4 To result; happen; सर्वं विपरीतं परिणमति Mk. 1. -5 To be developed or matured, be ripe; छन्नोपान्तः परिणतफलद्योतिभिः काननाम्रैः Me. 18; शाखाभृतां परिणमन्ति न पल्लवानि Ki. 5. 37; M. 3. 8; परिणतदलशाखाः (वृक्षाः) R̥s. 1. 26; Mv. 1. 12; see परिणत below. -6 To be advanced (in age), grow old, be aged, decay; परिणतशरच्चन्द्रिकासु क्षपासु Me. 112; so जरापरिणत &c. -7 To set, decline in the west (as the sun); अनेन समयेन परिणतो दिवसः K. 47. -8 To be digested; प्रस्तं परिणमेच्च यत् Mb. -9 To be cooked or roasted; निष्ठापरिबद्यदस्थः कथनपरिणमन्मेदसः प्रेतकायान् Māl. 5. 17. -10 To elapse (as time). -*Caus.* 1 To make ripe, mature, develop, perfect. -2 To pass (as the night); परिणाम्य निशां तत्र Rām. 3. 8. 1; तत्र काकसहस्राणि तां निशां पर्यणामयन् Mb. 10. 1. 36. -3 To stoop, bend oneself down.

परिणत *p. p.* 1 Bent or bowed down, stooping; वप्रकीडापरिणतगजप्रेक्षणीयं ददर्श Me. 2; -2 Declining, old (as age); परिणते वयसि K. 35, 62, 63. -3 Ripe, matured, ripened, fully developed or formed; शब्दब्रह्मविदः कवेः परिणतप्रज्ञस्य वाणीमिमाम् U. 7. 21; 1. 39; 6. 13; Me. 23; परिणतमकरन्दमार्मिकास्ते Bv. 1. 8; Śi. 11. 39.

-4 Full-grown, advanced, perfected; परिणतशरच्चन्द्रकिरणैः Bh. 3. 49; Me. 112; परिच्छिन्नामेवं त्वयि परिणता बिभ्रतु गिरम् Mahimna 26. -5 Digested (as food). -6 Transformed or changed into (with instr.); V. 4. 28. -7 Ended, come to a close, terminated; संप्रति परिणतमहः Nāg. 3. -8 Set (as the sun); पतति परिणतारुणप्रकाशः Ś. 1. 32. -तः An elephant stooping to strike with his tusks, or giving a side-blow with his tusks; (तिर्यग्दन्तप्रहारश्च गजः परिणतो मतः Halāy.); परिणतदिकरिकास्तटीर्बिभर्ति Śi. 4. 29; Ki. 6. 7. -तम् Capital, wealth accumulated. -**Comp.** -**प्रज्ञ** *a.* of mature understanding. -**प्रत्यय** whose results are matured (an action).

परिणतिः *f.* 1 Bending or stooping down, bowing. -2 Ripeness, maturity, development; कृशपरिणति चेतः Mahimna 31; प्रभुत्वस्योत्कर्षात् परिणतिविशुद्धेश्च तपसामसौ दृष्टः सर्वं प्रबलयति Mv. 2. 15. -3 Change, transformation, transmutation. -4 Fulfilment. -5 Result, consequence, issue; परिणतिरवधार्या यत्नतः पण्डितेन Bh. 2. 99; 1. 20; 3. 17; Mv. 6. 28; विधौ वामारम्भे मम समुचितैषा परिणतिः Māl. 4. 4. -6 End, conclusion, close, termination; परिणतिरमणीयाः श्रितयस्त्वद्विधानाम् Māl. 6. 7, 16; Śi. 11. 1. -7 Close of life, old age; सेवाकारा परिणतिरभूत् V. 3. 1; अभवद्गतः परिणतिं शिशिलः परिमन्दसूर्यनयनो दिवसः Śi. 9. 3. (where प° means 'end or conclusion' also). -8 Digestion (of food).

परिणमनम् Change, transformation.

परिणामक *a.* Causing a change.

परि (री) णामः 1 Alteration, change, transformation. -2 Digestion; अन्नं न सम्यक् परिणाममेति Suśr.; मुक्तस्य परिणामहेतुरौदर्यम् T. S.; Pt. 4. 22. -3 Result, consequence, issue, effect; अप्रियस्यापि पथ्यस्य परिणामः सुखावहः H. 2. 124; Mk. 3. 1; परिणामसुखे गरीयसि (वचसि औषधे च) Ki. 2. 4; Bg. 18. 37, 38. -4 Ripening, maturity, full development; उपैति शस्यं परिणामरम्यताम् Ki. 4. 22; फलमर-परिणामश्यामजम्बू &c. U. 2. 20; Māl. 9. 24. -5 End, termination, conclusion, close, decline; दिवसः परिणामरमणीयाः Ś. 1. 3; वयःपरिणामपाण्डुरशिरसम् K. 10; परिणाममुपैति दिवसः K. 254 'the day is drawing to a close'. -6 Old age; परिणामे हि दिल्लीपवंशजाः R. 8. 11. -7 Lapse (of time). -8 (In Rhet.) A figure of speech allied to रूपक, by which the properties of any object are transferred to that with which it is compared. (The Chandrāloka thus defines and illustrates it:— परिणामः क्रियार्थश्चेद्विषयी विषयात्मना। प्रसन्नेन दृग्बजेन वीक्षते मदिरक्षणा ॥ 5. 18; see R. G. also under परिणाम.) -**Comp.** -**जम्** Violent or painful indigestion (see शूलम् below). -**दर्शिन** *a.* prudent, fore-sighted. -**दृष्टि** *a.* prudent. (-**ष्टिः** *f.*) prudence, providence. -**पथ्य** *a.* salutary in the end. -**मुख** *a.* about to terminate. -**वादः** the Sāṅkhya doctrine of evolution. -**शूलम्** violent or painful indigestion, colic, flatulence with pain.

परिणह 4 U. 1 To surround, intertwine, encircle; स जयति परिणहः शक्तिभिः शक्तिनाथः Māl. 5. 1; R. 6. 64; M. 5. 10; R̥s. 6. 25. -2 To bind or tie round.